

Občinski RAZGLEDI

GLASILO SZDL OBČINE LJUBLJANA - ŠIŠKA

«Občinski razgledi» — glasilo občinskega odbora SZDL Ljubljana-Šiška. Izhaja enkrat mesečno, razen v juliju in avgustu. Ureja uredniški odbor: Glavni in odgovorni urednik Franc Bergant

Množična razprava

Brezdvomno je obravnava zveznega in republiškega predosnutka ustave v naši občini velika politična akcija, pri kateri je sodelovalo preko polovico vsega aktivnega prebivalstva. Naše organizacije SZDL, sindikati in LMS so zelo iniciativno organizirale to akcijo, ki sicer še ni končana, saj se še nadaljuje, vendar ne več tako množično, le še posamezni KO SZDL, manjša podjetja in ustanove imajo še predavanja o tem važnem družbeno političnem vprašanju. Plan dela, ki ga je občinski odbor SZDL pripravil, smo v glavnem zajeli. Predavateljski kader smo skupno z DU kar dobro izbrali in ga tudi dobro pripravili.

Ta predavateljski kader je nato predaval raznim aktivom v podjetjih, ustanovah in na terenu. Ta predavanja so zajela ves teren in vsa podjetja ter ustanove, vendar nismo dosegli namena, ki smo ga imeli vzporedno z razlago predosnutka. Mislili smo namreč, da bomo iz aktivov dobili drugi del predavateljskega kadra, ki bi potem posegel v širšo kampanjo. No, tu smo nekako precejevali naše aktivne in je moral stalni predavateljski kader nositi tudi v širši ustavni kampanji glavno breme dela.

Obisk je bil v delovnih organizacijah boljši kot na terenu, vendar lahko rečemo, da smo imeli ponekod zelo dober obisk in kvalitetno razpravo. Na področju občine smo imeli doslej 89 predavanj.

Vendar so tu zajeta le predavanja, ki jih je registrirala DU. Razprava je bila živahna in je pokazala, da je večina naših ljudi prečitala predosnutek ustave.

V diskusiji je bilo postavljenih (pri registriranih predavanjih) 268 vprašanj; če pa še všteto vprašanja pri neregistriranih — pa je skupno število preko 300 vprašanj. Dobili smo tudi 17 predlogov za spremembo besedila ustave. Če analiziramo vsebino diskusije dobimo nekako naslednjo sliko:

1. V ustanovah in na terenih v mestnem področju in v šolah je bila diskusija živahna in se je v glavnem gibala okrog splošnega družbenega razvoja, o organizaciji federacije, o rotaciji, o pravicah in dolžnostih državljanov, o volitvah, o funkciji posameznih zborov, o šolstvu, kulturi, nacionalnem vprašanju, o domu narodov, o enakopravnosti jezikov, o mladini itd.

2. V gospodarskih organizacijah: Mislili smo, da bo tu več diskusije o vprašanju upravljanja in o nadaljnjem razvoju gospodarskih organizacij. Ugotavljamo, da so na terenih o teh vprašanjih več diskutirali. Tu so bila vprašanja o odnosih gospodarskih organizacij — komuna, o poslovni tajnosti, o ustavnem sodišču in delu skupščine ter njihovih zborov. Zanimivo je, da je bilo v več podjetjih postavljeno vprašanje privatne lastnine in vprašanje kmetov.

Skratka, v delovnih kolektivih smo pričakovali več poglobljene razprave o gospodarskih vprašanjih, o upravljanju ter o perspektivi našega razvoja.

3. V kmečkem predelu je bila razprava najslabša in tudi udeležba manjša. So posamezni primeri, ki so posegali v diskusijo s stvarnimi vprašanji (Tacen — o perspektivi kmetijstva in podobno), vendar se je razprava v glavnem sukala okrog vprašanja privatne lastnine, okrog cen, gozdnega gospodarstva, o nedotakljivosti stanovanj, dedovanju, davkih in podobno.

Smatramo, da bi morali na vasi nujno imeti več sestankov, posvetiti več pozornosti širšemu izobraževanju in tolmačenju splošnih vprašanj našega razvoja. Najprimernejša oblika bi bila javna tribuna, na kateri bi se sistematično obravnavala najrazličnejša vprašanja, ki zanimajo današnjega kmečkega proizvajalca. SZDL bi morala v tem pogledu ljudem nuditi več, zlasti pa poslati v te predele strokovnjake, ki so jim ta vprašanja jasna in bi jih znali pravilno tolmačiti. VK.

Prvi posvet proizvajalcev industrije, gradbeništva in prometa

PRVO POSVETOVANJE
PROIZVAJALCEV

Naš cilj: proizvajalec z visoko produktivnostjo

Prvo posvetovanje proizvajalcev naše občine je obravnavalo nekatera aktualna vprašanja v zvezi z uveljavljanjem delavskega samoupravljanja, družbenih in ekonomskih odnosov v gospodarskih organizacijah ter uveljavljanja človeka proizvajalca v gospodarski organizaciji in komuni. Na tem posvetovanju so se zbrali proizvajalci iz industrije, gradbeništva in prometnih podjetij ter si izmenjali izkušnje, ki so si jih o teh vprašanjih pridobili v domačih podjetjih.

(Nadaljevanje na 4. str.)

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI KOMITE LMS
- TER VODSTVA OSTALIH DRUŽBENIH ORGANIZACIJ

ŽELIJO OBCANOM MNOGO ZDRAVJA TER DELOVNIH USPEHOV V NOVEM LETU 1963!

Brez kompleksa zamude

Sem in tja se slišijo vprašanja: »Kaj pa je z našim občinskim statutom.« Večina slovenskih občin je osnutke statutow že dala v splošno razpravo. Torej zaostajamo!?

nim pogojem, predno naj bi bil osnutek predmet splošne razprave. Nedvomno pa lahko pričakujemo razpravo o osnutku statuta v januarju prihodnjega leta.

Občinska komisija za statut odgovorja na ta vprašanja z zagotovilom, da bo predložila osnutek statuta v splošno razpravo takoj, ko bo prepričana, da je osnutek zrel za to razpravo. V marsikateri občini se je namreč zgodilo, da so pohiteli z razpravo o osnutku statuta, pa so ugotovili, da so prehiteli razpravo o zvezni in republiški ustavi ali pa so bili osnutki res pre malo prilagojeni lokalnim pogojem in so osnutki doživeli spet nove in nove korekture.

Komisija za statut je mnenja, da je treba pri zadnji redakciji pred splošno razpravo o osnutku statuta upoštevati dokončne redakcije zvezne in republiške ustave ter skrbno pristihniti lokal-

TELEGRAFSKE INFORMACIJE O KONFERENCAH KRAJEVNIH ORGANIZACIJ

Razprave boljše kot udeležba

V minulem mesecu so bile konference krajevnih organizacij SZDL, ki so se zelo razlikovale bodisi po kakovosti razprave ali po udeležbi članstva. Ker je nemogoče posredovati temeljito analizo za vsako izmed njih, naj posredujemo za vsako le nekaj informativnih ugotovitev:

BUKOVICA: Na konferenci je bilo 9% članstva. Poročilo za konferenco je bilo slabo pripravljeno, kar pa slučajno ni bila ovira, da ne bi slabemu poročilu sledila živahna razprava, v kateri so sodelovali tudi predstavniki »Agrokombinata« in kmetijske zadruge. Navzoči so obsočili začet in nedokončan postopek za arondacijo 130 ha zemlje na kompleksu »Agrokombinata«. Kooperacija pomeni na tem področju le nabavo semen in umetnih gnoj-

Nova kino dvorana v Siški

il ter strojno obdelavo, medtem ko je zanemarjena strokovna tehnična služba in pomoč kooperantom.

VODICE: Udeležilo se je je 65 članov ali 12% vsega članstva. V poročilu je bilo predvsem omenjeno, da je bila popolnoma odveč bojaske zadruge. Navzoči so obsočili začet in nedokončan postopek za arondacijo 130 ha zemlje na kompleksu »Agrokombinata«. Kooperacija pomeni na tem področju le nabavo semen in umetnih gnoj-

med članstvom. Med drugim so bile štiri uspele razprave o novi ustavi ter razgovor o arondaciji 40 ha zemlje, ki jo potrebuje kmetijska zadruga.

HINKO SMREKAR: Čeprav je bilo prisotnih le 5% članov, je bila dvorana »Partizana« napolnjena. V razpravi je bilo med drugim ugotovljeno, da bodo morali občani v bodoče temeljiteje in skrbneje proučevati osnutke družbenega plana in proračuna in zazidalnega načrta, ker je kasneje med letom sprejete dokumente težko spreminjati. Ob razpravi pa je dovolj priložnosti, da pri začetki občani povedo svoje pripombe in prejmejo svoje tudi odgovore.

GAMELJNE: V središču razprave so bila kmetijska vprašanja. Pojasnil jim je bil odluk o arondaciji 25 ha zemlje na Rašici, na kateri bo kmetijska zadruga predvidoma uredila plantažni nasad hrušk. Krajevna organizacija bo ustanovila posebno komisijo, ki bo pomagala in sodelovala pri arondaciji.

Navzoči člani so ponovno opozorili, da največkrat ne dobe nobenih odgovorov na priporočila in sklepe zborov volivcev. Njihova odbornika se namreč zelo nerodno udeležujeta sej občinskega ljudskega odbora.

LITOSTROJ: Sele po drugem sklicanju se je zbralo na konferenco 83 članov. Čeprav ima ta organizacija zelo ugodne objektivne pogoje, pa je po aktivnosti pod občinskim povprečjem.

Med vzroki majhne aktivnosti organizacije je tudi pasivnost mnogih članov vodstva krajevne organizacije. Nekaj članov SZDL je energično zahtevalo, da je treba ugotoviti vzroke zvišanja

Rebalans proračuna 1962

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora so sprejeli predlog rebalansa proračuna za letošnje leto. Po rebalansu bodo zmanjšani izdatki za prosveto in kulturo, socialno skrbstvo, zdravstveno zaščito, državno upravo, komunalno dejavnost ter za obveznosti in rezervo in skupni višini 36.136 milijona dinarjev. Prav tako pa so povečani izdatki za negospodarske investicije (delno kritje stroškov za gradnjo in opremo ambulante v Unjenu) ter za dotacije (skladu za šolstvo zaradi premajhnega dotekanja dohodkov in večjih izdatkov, za zaključek izgradnje kino dvorane in za arondacijo zemljišč KZ Sentvid) v višini 36.136.000 dinarjev.

Kdor ne dela, nima kaj poročati!

Konferenca krajevne organizacije SZDL v Bukovici sodi prav gotovo med najslabše pripravljene konference v naši občini. Krajevni odbor SZDL ni pripravil nobenega poročila o delu odbora, saj ga pa tudi ni mogel, ker ni delal. Udeleženci konference, bilo jih je 35, so

bili najprej mnenja, da konference, ker ni poročila, sploh ne more biti, nato pa so se zedrnili v ugotovitvi, da če že odloži ni delal, naj vsaj konferenčni delavci naloge bodočega odbora, ki bo, upajamo, bolj delaven. Udeleženci so nato v razpravi največ govorili o kmetij-

stv, o perspektivah Agrokombinata ter o zemljiških odnosih med njim in privatnimi kmetovalci, kritizirali so vzdrževanje ceste Vodice-Mengeš, ki je prometno zelo obremenjena, zahtevali so, da zograditvijo vodovoda v Vodich dobijo vodovod tudi v Bukovico.

Pozornost družbeno-ekonomskemu izobraževanju

Kvalitetni premiki v našem družbenem in ekonomskem razvoju so narekovali program Delavske univerze Ljubljana-Siška v tej sezoni. Posebna pozornost je dana družbeno ekonomskemu izobraževanju, ker le-to ni le neko dopolnilno izobraževanje strokovnemu izobraževanju, saj družbeno samoupravljanje in način delitve dohodka neposredno vplivata na proizvodnjo. Delavska univerza se bo trudila, da bodo šli skozi specializirane tečaje celotni kolektivi, saj se z uvedbo ekonomskih enot vsi delavci postali upravljalci; v zvezi z decentralizacijo socialnega zavarovanja so dodana tudi predavanja s tega področja. Za predsednike in člane osrednjih delavskih svetov in upravnih odborov ter predsednike delavskih svetov ekonomskih enot, kakor tudi za predsednike in funkcionarje sindikatov pa so v sodelovanju z občinskimi sindikalnim svetom programirani stalni tečaji, kjer bodo udeleženci prejeli potrebno znanje za opravljanje svojih odgovornih funkcij. Na tem mestu je omeniti občinska dopolnilna predavanja ob izidu pomembnejših novih predpisov.

upoštevati samo kot okvirna. Vsako posamezno podjetje bo skupaj z referenti delavske univerze in s predavatelji izdelalo poseben program, ki bo najbolj ustrezal njihovim potrebam. Lanski uspehi političnih šol, šol za življenje in šol za starše, javne tribune in pojednovanstvenih predavanj so delavski univerzi spodbuda, da nadaljuje to preizkušeno tradicijo. Program obsega tudi učenje tujih jezikov, možno pa bo seveda naročiti tudi kakršnakoli druga predavanja ali tečaje.

Mostec dobi ureditveni program

Na letni konferenci krajevne organizacije SZDL Zgornja Siška so izvolili odbor za ureditev Mosteca v rekreacijski center. Doslej se je ukvarjala z urejevanjem Mosteca stanovalska skupnost Zgornja Siška, ki je po svojih močeh skušala narediti kar največ. S tem, ko pa so prevzele skrb za urejanje Mosteca družbene organizacije, je dan temu vprašanju še večji poudarek. V sklopu urejanja Mosteca so 22. decembra odprli manjšo okrepčevalnico kot obrat družbene prehrane. V prihodnjem letu pa bo prva naloga odbora sestaviti ureditveni program ter določiti prioritete del, na peljati vodovod ter urediti sanitarije, skušali pa bodo urediti tudi kuhinjo za pripravo enolončnic in sicer z zmogljivostjo 500 obrokov. Vse te stvari pa bo lahko odbor uspešno rešil le, če bo znal ustvariti tesno sodelovanje z vsemi občinskimi družbenimi organizacijami, ki lahko tako ali drugače prispevajo k ureditvi Mosteca.

Najprej knjižnice in glasbena šola

Razgovor o kulturni politiki in o kulturno-prosvetnem življenju v občini kot je Ljubljana-Siška, nikakor ni preprosta stvar. Del občanov, ki prebiva še takorekoč v mestu, težji v osrednje ljubljanske kulturne ustanove, predeli okrog Vodice ali v Gameljnah pa so spet skoraj izključno navezani na lastno amatersko dejavnost. Profesionalnih kulturnih ustanov v občini ni veliko, prav tako občina nima niti posebnega sveta niti skladu za kulturo. Da je razprava o kulturni problematiki takne tečaje iz administracije, večji pomen knjigovodstva (kot komunistična družbene kontrole) pa

dobila nove, moderne prostore — za zdaj ima zanje odobreno lokacijo. Potem si bo knjižnica lahko uredila poseben oddelek za mladino, čitalnico in sodobno kartoteko, lahko bo uvedla za bralce tudi svobodni dostop in knjigarni. Kot posebna oddelka te matične knjižnice nastala delovali knjižničarji Dravljah in dejavnost ne bodo spreminjali. Te stvari naj po mnenju odbornikov uredi novi občinski svet. Mnogo pozornosti so odborniki posvetili tudi vprašanju glasbenega šolstva v občini. Doslej so bile v glasbenem šolstvu v Siški slišni precejšnje težave — posebno glasbeno šolo so imeli v Siški in posebno v Sentvidu. Zato se je občinski ljudski odbor strinjal s predlogom, da se glasbene šole na območju občine združijo v enotno glasbeno šolo. Lokacija šolskih prostorov pa bo seveda še naprej ostala nespremenjena. Takšna glasbena šola z enotnim vodstvom bo lahko že v prihodnjem semestru postala še odločilnejši faktor v glasbenem dogajanju v občini.

Nova barvarna v »Dekorativki«

DEDEK MAZ PRIHAJA

Letos bo dedek Maz obiskoval predšolske in otroke prvih in drugih razredov naše občine v dneh od 26. do 30. decembra. Prvič tudi bo pozabil na otroke z območij Vodice, Utika in Smartno, ki jih bo obiskal v nedeljo 30. decembra, in sicer v Smartnem med 10. in 11. uro, v vrtcu Vodice med 14. in 15. uro, v šoli Vodice med 15. in 16. uro ter v šoli Utika med 16. in 17. uro. O točnem obisku dedka Mraza na mestnih območjih bodo pravočasno obveščene vse šole in vzgojno-ustavne ustanove. Višji razredi osemletk pa bodo prejeli novoletne čajanke.

Čeprav letos dedek Maz ne bo tako bogat kot prejšnja leta, saj so se delovni kolektivi vsaj doslej zelo slabo odrezali s svojimi prispevki — lani so dali skoraj milijon dinarjev, letos pa komaj 100.000 — bo v zvezi s praktičnimi darili obdaril vse učniške odrede in krožke pri družstvih prijateljev mladosti. Okrog 600 otrok iz naše občine pa si bo lahko brezplačno ogledalo novoletne predstave v Drami in Operi

»Dekorativka« na tujih tržiščih

V Tovarni dekorativnih tkanin so 29. novembra odprli eno izmed sodobnejših barvarn pri nas, dnevna zmogljivost 1000 do 1500 kg obarvane preje. Stroje za barvarno so nabavili v Zahodni Nemčiji, strežeta pa jim dva človeka, medtem ko so v prejšnji zastareli barvarni zaposlovali za obarvanje enake količine preje 10 ljudi, ki so morali delati v zadušljivi pari, mokroti in sploh slabih delovnih pogojih, slabša pa je bila tudi kvaliteta barvanja. Sedanja stroja delajo polavtomatsko, iz njih pa ne prihajajo nobene izparilne snovi. Zgradba barvarne je tako prostorna, opravili pa so tudi vse instalacijska dela, da bo delo lahko ob priliki poleg sedanjih polavtomatske linije za barvanje postavili še eno tako. Prednost te nove barvarne je predvsem v njeni ekonomičnosti in tudi seveda v kvaliteti predelane preje. Za različne vrste barvarnami, ki so delale s parnim ogrevanjem, dela ta na osnovi vodnega ogrevanja, pri čemer mnogo prihranijo na kurjavi, pa tudi na vroči, saj ogreje vodo, ki jo rabijo v delovnem procesu, ponovno zajemajo, jo samo pogrejejo na zahtevano temperaturo. Tako se približno za 30 stopenj, ter jo nato zopet uporabijo. Poleg

Naš cilj: proizvajalec z visoko produktivnostjo

Nadaljevanje s 1. strani

Udeleženci posvetovanja so opozorili, da za merjenje produktivnosti in uspeha nekega podjetja niso vedno najbolj objektivna merila finančni pokazatelji, da je nujno treba doseči nivo evropske produktivnosti ter da moramo začeti izkazovati povečano produktivnost z znižanjem lastne cene proizvodov ter predvsem, da je treba posvetiti več pozornosti človeku — proizvajalcu in njegovemu standardu. V drugi polovici januarja se bodo zbrali na podobno posvetovanje tudi proizvajalci iz obrtno komunalnih podjetij, nato pa še iz vseh vrst javnih služb.

LJUBLJANA-TRANSPORT:

Intenzivno poslovno sodelovanje

O decentralizaciji so začeli razmišljati v podjetju »Ljubljana-transport« v prvih mesecih 1961. leta. Vzrok za takšno razmišljanje je bil predvsem v želji, da bi pritegnili čim več članov kolektiva k neposrednemu upravljanju, ter hitra razširitev dejavnosti podjetja, tako da se osrednji organi upravljanja niso mogli podrobneje ukvarjati z vsemi različnimi dejavnostmi, jih spremljati in usmerjati njihovo poslovanje. Tridesetega maja pa je bil na seji delavskega sveta sprejet začasni pravilnik o formiranju ekonomskih enot in organih samoupravljanja v ekonomskih enotah.

Ocenjujoč dosedanje izkušnje velja predvsem poudariti, da je v novih pogojih delitev sredstev za osebne dohodke mnogo realnejša. V manjši enoti je tako enostavnije najti vzroke manjšega delovnega učinka, ki se zrcali v manjši vrednosti točke, hkrati pa je lažje tudi ukrepati za odstranitev ugotovljenih slabosti.

Oblikovanje manjših ekonomskih enot pa je hkrati spremljalo izredno živahno poslovno sodelovanje podjetja s sorodnimi gospodarskim organizacijami. Podjetje sodeluje z »Intereuropo« Koper, na področju turizma v okviru Turistične agencije »Izletnik«, v združenju »Avtonabava« ter s sosednjim Litostrojem.

UNITAS:

Zavzemanje za skupne sklade

Najgloblja decentralizacija bi teoretično zahtevala tudi delitev ustvarjenih skla-

dov po ekonomskih enotah. Mnenja smo, da bi takšna politika privedla do drobljenja finančnih sredstev za razširjeno reprodukcijo, kar bi v končni fazi privedlo do drobljenja podjetja. Razvoj podjetja, proizvodnja, investicije, finančna politika, so osnovni elementi, ki spadajo v pristojnost gospodarske skupnosti kot celote. Stojimo na stališču, da je v pogledu smotrnega gospodarjenja edino pravilno, da so skladi centralni. S tem prav z ničemer ne okrnjujemo decentralizacije samouprave. O razporeditvi skladov naj odloča delavski svet celote, ker ta najbolj presoja interese skupnosti, EE so pa tako v njem zastopane.

LITOSTROJ:

Enota skupnih interesov

Smatramo, da je najboljša definicija, kar jih je bilo izrečenih do sedaj, tista, ki pravi, da je ekonomska enota enota skupnih interesov v okviru interesa podjetja. Definicija ne daje receptov o velikosti enote, o številu članov, o proizvodjalnih sredstvih, temveč definira družbene odnose med podjetjem

in ekonomsko enoto, lahko formiranja, ki so v različnih podjetjih različni.

FARMIS:

Decentralizacija ne izključuje gospodarske enotnosti

V okviru združevanja delovnih organizacij, pa so v našem primeru problematika dosedanjega poslovanja kombinata Farmisa in naloge pri nadaljnjem razvoju, narekovala potrebo po intenzivnejšem proučevanju organizacije in notranjega poslovanja. Temeljni cilj kombinata je ustvariti močno farmacevtsko-kemično podjetje, in sicer z združitvijo vseh proizvodjalnih sil dveh proizvodnih gospodarskih enot. To se bo odvijalo na področju mobilizacije razpoložljivih sredstev za uveljavljanje nove moderne proizvodnje, uvajanja sodobne tehnologije, specializacije, uporabe naj sodobnejših načel organizacije in poslovanja, enotne organizacije skupnih služb itd.

Spričo nalog, ki izhajajo iz razvoja in notranje problematike (proizvodnja, finančno poslovanje, nabava-prodaja itd.) in razvoja zunanjih činiteljev (domače in tuje tržišče, konkurenčnost, nastajanje močnih integriranih enot, odnosi z denarnimi zavodi itd.), se poraja potreba po vse tesnejši povezavi organizacijskih enot v eno-

ten, ekonomsko močan in notranje čim tesneje povezan kolektiv Farmisa.

V pričakovanju takega razvoja notranjega in zunanjega gospodarskega položaja, v katerem je kolektiv, je že v pravih kombinata vsem službam v podjetju dana naloga, da iščejo čim

boljše in racionalnejše rešitve svojega dela in poslovanja. Pravila kombinata določajo namreč med osnovnimi nalogami, da podjetje:

— pri svojem gospodarjenju uporablja naj sodobnejša načela organizacije in poslovanja;

— enotno organizira izvrševanje vseh tistih nalog, ki so sicer nujne za vsako proizvodno enoto, a jih je mogoče zaradi njihove lastne tehnične narave reševati skupno, da bi se na ta način doseglo bolj učinkovito in cenejše izvrševanje in s tem znižali stroški v celoti.

DEKORATIVKA:

Povečanje rentabilnosti

Z ustanovitvijo EE v podjetju je krenilo delo povsem po novih smereh. Nenadoma so se pokazale nove možnosti razvoja proizvodnih postopkov in nove možnosti za povečanje količinske proizvodnje. Danes po treh letih obstoja in organizacije dela po EE lahko ugotovimo, da so bile v podjetju odkrite prenekaterne notranje rezerve, za izkoriščanje katerih podjetje praktično ni porabilo nobenih sredstev, pa so vendar omogočile znatno povečanje gospodarskega uspeha.

Naslednja tabela nam pokaže, kako se je gibala rentabilnost v letih 1960, 1961 in 1962.

	Povprečno na 1 zaposlenega indeks 1960 = 100					
	1960	%	1961	%	1962	%
Vložena sredstva	831.051	100	1.018.475	123	1.132.561	136
m ²	1.674	100	1.740	104	1.927	115
Bruto dohodek	2.405.740	100	2.563.100	107	3.204.633	133
dohodek	890.832	100	845.220	95	1.055.341	118
čisti dohodek	484.690	100	633.205	131	797.941	165

OTROŠKO VARSTVO POD KRITIČNIM MIKROSKOPOM

Premalo zmogljivosti in preveč

»Starši imajo pravico in dolžnost skrbeti za vzrejo in vzgojo svojih otrok«, pravi 61. člen predosnutka nove ustave. Le takrat, kadar so te pravice staršem na podlagi obstoječih zakonskih določil odvzete, ali pa kadar iz objektivnih vzrokov svojih dolžnosti ne zmorejo, so dolžni take pravice iz varstva ali vzgoje prevzeti vsi družbeni činitelji.

Iz teh ustavnih določil se jasno vidi, da je težišče skrbni za varstvo in vzgojo otroka v družini, medtem ko je družba s svojimi institucijami dolžna, da pomaga družini pri uresničenju tega cilja. Če hočemo s številskimi izrazi to pomoč družbe pri vzgoji in varstvu otrok, nam daje statistika naslednje številke: 6 vzgojno varstvenih ustanov s skupno zmogljivostjo 563 otrok; 10 otroških igrišč v skupni izmeri 10.000 m²; 9 osnovnih šol s 184 oddelki in 5396 vpisanimi učenci (vsaka šola ima mlečno in šolsko kuhinjo); 9 šolskih knjižnic s skupno 13.137 knjigami; 7 šolskih športnih društev s 1602 članoma; 3 počitniški domovi za letovanje otrok; 2 otroška dispanzerja; 2 ambulanti za šolske otro-

ke; 2 nižji glasbeni šoli z 22 oddelki in 800 učenci; 2 telovadni društvi ter še 15 raznih športnih organizacij in klubov. Mimo tega skrbijo za varstvo in vzgojo otrok še trije rodovi tabornikov, 9 društev prijateljev mladine ter 7 pionirskih odredov in pionirskih starešinskih svetov.

Ce pa analiziramo dejavnost in uspehe vsake posamezne institucije, pridemo med drugim do naslednjih ugotovitev: Od 1680 mater otrok v starosti do dveh let je približno 500 mater zaposlenih, od 2360 mater otrok v starosti od 2 do 7 let jih je zaposlenih približno 1500, od 5676 mater otrok v starosti od 7 do 15. leta pa 2700.

Zmogljivosti vzgojno-varstvenih ustanov pa ne dosegajo teh

števil. Varstvena ustanova za otroke do dveh let starosti lahko sprejme le 8% otrok, katerih matere so zaposlene. V ustanovah za otroke od 2. do 7. leta pa je prostora za 35% otrok zaposlenih staršev. Kljub temu pa ugotavljamo, da zmogljivosti nekaterih ustanov niso v celoti izkoriščene, za kar imajo starši običajno pripombe materialne narave. Z letošnjim letom je bil namreč uveden nov način prispevka staršev v skladu z njihovimi finančnimi možnostmi. Ker sodijo otroško-varstvene ustanove v pristojnost stanovanjskih skupnosti, bi morali sveti stanovanjskih skupnosti temeljito razmisliti, kaj ukreniti, da bi izpolnili to vrzel med velicim številom otrok, katerih starši so zaposleni, in razmeroma majhno izkoriščenostjo zmogljivosti nekaterih ustanov.

Otroška igrišča bi lahko v veliki meri izpolnila vrzel v varstveni vzgoji otrok. Zal pa imamo za to premalo otroških igrišč, še manj pa takih, na katerih bi bilo organizirano varstvo otrok. Vsega je v občini 6 otroških igrišč, od tega pa je

organizirano varstvo samo na enem izmed njih. Premalo je tudi skrbni za stalno vzdrževanje naprav na teh igriščih. Pomankljivost je tudi v tem, kor projektanti pogosto ne smatrajo otroškega igrišča kot del uredilvenega načrta za posamezno občino.

V naši občini so letovanja otrok že tradicionalna, saj preživijo v poletnih mesecih v dveh domovih ob morju in v enem višinskem okrog 800 otrok. Z organiziranjem letovanja v času šolskih počitnic pa je le delno poskrbljeno za šoloobvezne otroke, ki so po ves dan prepuščeni sami sebi. Zato ugotavljamo da nam mimo otroških igrišč, ki bi v tem času zaposlili otroke, primanjkuje tudi rekreacijski center, ki bi privabil mladino med tem prostim časom. Za vsoto dejavnost so seveda potrebna materialna sredstva. Ne bo odveč, če opozorimo, da daje letno občinski proračun za varstvo in vzgojo otrok, za delovanje organizacij, ki se s temi vprašanji ukvarjajo, nad 50% občinskega proračuna.

